

HELSINGIN HIIPPAKUNNAN
PIISPA

Helsingin hiippakunnan seurakunnille ja niiden työntekijöille

Ehtoollisen vietto koronavirus-rajoitusten asteittaisen purkamisen aikana

Ehtoollisen vietto on kirkon hengellisen elämän keskus. Siksi on suuri ilo, että 1.6.2020 alkaen voidaan palata viettämään ehtoollista yhdessä kirkkotilassa olevan seurakunnan läsnä ollessa. Jotta seurakuntalaiset voivat osallistua sakramentille turvallisesti, on tärkeää tehdä se oikein myös terveydellisestä näkökulmasta.

Yleisiä ehtoollisen toimittamista koskevia periaatteita

Ehtoollinen tulee toimittaa *oikein* eli teologisesti asianmukaisesti. Se tulee toimittaa *puhtaasti* eli hygienian kannalta asianmukaisesti. Pyrkimys viettää ehtoollista puhtaasti on *kaikenkattava*: se ei voi olla vain epidemia-aikojen koskeva poikkeus, vaan siihen tulee pyrkiä aina ja kaikkialla.

Ehtoollisen puhtautta koskevien käytäntöjen täytyy olla *kulutusta kestäviä*. Käsillä oleva pandemia ja muut epidemiat voivat kestää pitkään. Jos muutoksia tehdään, on etukäteen pohdittava, onko muutos tarkoitettu väliaikaiseksi vai pysyväksi. Ehtoolliskäytäntöjen täytyy olla *realistisia*, käytännön elämässä mahdollisia. Leikkaussalihygienian sijasta ehtoollisen viettossa tavoitellaan keittiön hygieniatasoa.

Toimintaohje 1.6.2020 alkaen

Seurakuntien ehtoollisen viettossa noudatetaan 1.6.2020 alkaen seuraavia hygieniaperiaatteita:

- Terveys:** Pappi ja muut jumalanpalveluksen toimittajat tulevat töihin vain ja ainoastaan terveinä. Tämä on tärkein varotoimi ja tarkoittaa sitä, että työntekijällä ei saa olla COVID-19 infektiioon sopivia oireita (nuha, yskä, kurkkukipu, hengenahdistus, lihaskivut, kuume, pahoinvointi, ripuli).
- Turvavälit:** Kirkon sisäänkäyntiin on asetettu seurakuntalaisille tarkoitettu käsien desinfiointipiste sekä asianmukainen ohje turvavälejä sekä yskimis- ja aivastushygieniaa varten. Seurakuntalaiset ohjataan istumaan riittävän väljästi niin, että turvaväli on 1-2 metriä. Tämä ei koske saman perheen jäseniä. Tämä ohje on voimassa toistaiseksi.
- Käsihygienia:** Pappi ja kaikki ehtoollisen jakamisessa avustavat pesevät välittömästi ennen jumalanpalveluksen alkua kätensä huolellisesti saippualla ja lämpimällä vedellä. Aloittaessaan uhrivirren aikana ehtoollispöydän valmistamisen liturgina toimiva pappi puhdistaa kätensä huolellisesti ja näkyvällä tavalla desinfiointiaineella. Tämän jälkeen hän ei kosketa kasvojen aluetta. Mikäli näin kuitenkin tapahtuu, kädet desinfioidaan uudelleen. Kaikki ehtoollisen jakamisessa avustavat desinfioidaan kätensä alttarille tullessaan.
- Ehtoollisen jako:** Seurakuntalaiset tulevat ehtoollispöytään yksitellen tai perhekunnittain, polvistuvat, nauttavat sakramentin ja poistuvat siten, ettei kuoriosaan synny ruuhkaa. Suntio tai muu sopiva henkilö voi tarvittaessa ja kohteliaisuutta noudattaen ohjata seurakuntalaisia osallistumaan

ehtoolliselle eri vuoroissa osasto tai penkkirivi kerrallaan. Riskienhallinnan kannalta ei ole olennaista merkitystä, vaikka turvaväli alittuisi hetkellisesti esimerkiksi ohi kuljettaessa.

Ehtoollisleipä, Herran ruumis, jaetaan ehtoollisvieraan käteen tavanomaiseen tapaan. Jakamisessa leipä asetetaan ”pitkällä kädellä” seurakuntalaisen maljan muotoon asetetulle kämmenelle niin, että käsien koskettamista pyritään välttämään. Ehtoollisviini, Kristuksen veri, jaetaan maljasta yksityispikariin tavanomaiseen tapaan. Leivän ja viinin jakamisessa on hyvä pyrkiä välttämään käsikosketusta jakajan ja ehtoollisvieraan välillä. Mikäli näin kuitenkin tapahtuu, jakaja desinfioi kädet uudelleen. Jakosanat lausutaan normaalisti. Jakosanat ovat lyhyet eikä merkittävää altistusta tapahdu, vaikka jakaja olisi oireeton taudinkantaja.

Tarvittaessa, varsinkin jos kuoriossa on ahdas, ehtoollinen voidaan jakaa ja ottaa vastaan myös seisten: pappi asettuu sopivaan kohtaan kuoriosassa ja seurakuntalaiset saapuvat ehtoolliselle väljässä jonossa. Tällöin turvavälejä on helpompi pitää yllä, ja ehtoollisen jakopisteitä sijoittaa eri puolille kirkkotilaa.

Vältettäviä asioita

Teologisista syistä ei tule käyttää esimerkiksi tapaa, jossa seurakuntalainen nauttii leipää ja viiniä kotisohvalla rinnakkaisena tapahtumana kirkossa tapahtuvalle oikealle ehtoollisen vietolle. Viiniä ei annostella yksityispikareihin etukäteen.

Hygieniasyistä ei toistaiseksi suositella leivän jakamista intinktiona (kastamalla ehtoollisleipä maljaan), ei varsinkaan suoraan ehtoollisvieraan suuhun, koska tällöin kosketuksen välttäminen voi olla vaikeampaa. Ei myöskään suositella leivän jakamista pateenilta niin, että jokainen ottaa itse tai jakaa pateenin eteenpäin.

Kuorojen käyttämistä suositellaan vältettäväksi heinäkuun loppuun saakka.

Muita näkökohtia

Koronavirukset leviävät pääasiassa pisaroiden välityksellä. Pisaratartunnan mahdollisuutta torjutaan huolehtimalla turvaväleistä. Tartunta kosketustartuntapinnoilta on mahdollista, mutta sen merkitys on vähäisempi. Siksi kirkossa olevia virsikirjoja voidaan käyttää. Mikäli virsikirjoja käytetään uudestaan saman päivän aikana, suositellaan niiden pyyhkimistä puhdistusaineella. Vaihtoehtoisesti seurakuntalaisille voidaan jakaa erillinen käsiohjelma, joka sisältää messusävelmät ja virret.

Kiitoksen ja toivon juhla

Jumalanpalveluksessa kiitetään Jumalaa ja turvaudutaan hänen armoonsa. Ehtoollisen vietossa erilaiset puhtautta koskevat käytännöt tulee pyrkiä ohjeistamaan ja toteuttamaan luontevasti niin, että seurakuntalaiset voivat kokea olonsa turvalliseksi ja että varsinainen huomio voi keskittyä itse jumalanpalveluksen sisältöön. Näin seurakuntalainen voi rukoilla psalmin sanoin: ”Ilo valtasi minut, kun kuulin sanan: ’Me lähdemme Herran huoneeseen!’” (Ps. 122:1). Tällöin myös pappi voi lausua täydestä sydäimestä: ”Tulkaa, ottakaa vastaan Kristuksen ruumis, tulkaa, juokaa kuolemattomuuden lähteestä!”

Tämä ohje on valmisteltu yhteistoiminnassa tartuntataudeista vastaavan ylilääkärin kanssa.

Helsingissä 18. päivänä toukokuuta 2020

Teemu Laajasalo